

Försvarsdepartementet
Fo.remissvar@regeringskansliet.se
fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6)

Er beteckning: Fö2025/00151

Sammanfattning

Mot bakgrund av de samhällsförändringar som skett samt det nya säkerhetsläget bedömer Länsstyrelsen att föreslagna förändringar på flera sätt är nödvändiga för det civila försvarets förmåga inom personalförsörjningsområdet.

Länsstyrelsen Gävleborg har i huvudsak inga invändningar mot förslagen i betänkandet utan tillstyrker enligt följande:

- **Länsstyrelsen tillstyrker** betänkandets förslag om en bred aktivering i det civila försvaret. (Avsnitt 16)
- **Länsstyrelsen tillstyrker** betänkandets förslag om personalförstärkning i det civila försvaret vid höjd beredskap. (Avsnitt 17)
- **Länsstyrelsen tillstyrker** betänkandets förslag om tydligare regler för det civila försvarets personalförsörjning. Länsstyrelsen föreslår dock förtydligande, i enlighet med nedan. (Avsnitt 19)

Avsnitt 16 Bred aktivering av civilplikten i det civila försvaret

Länsstyrelsen Gävleborg tillstyrker förslaget om en bred aktivering av civilplikten i det civila försvaret.

Betänkandets förslag är nödvändiga för det civila försvarets möjlighet att möta ökade personella behov i höjd beredskap. Mindre

aktörer inom det civila försvaret begränsas ofta av små finansiella och personella resurser. Betänkandets förslag bedöms i detta hänseende ge samtliga, och särskilt mindre, aktörer ytterligare verktyg i planeringen inför höjd beredskap och tillkommande uppgifter.

Avsnitt 17 Personalförstärkning i det civila försvaret vid höjd beredskap

Länsstyrelsen Gävleborg tillstyrker förslaget om att ge ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och föreslå ett system för civilplikt inom utpekade prioriterade områden. Länsstyrelsen Gävleborg stödjer även förslaget om att ge utpekade myndigheter i uppdrag att utreda och bedöma behovet och förutsättningarna för civilplikt i de sex ytterligare områdena.

Länsstyrelsen Gävleborg bedömer att förslaget om aktivering av civilplikten generellt kommer kunna förtydliga möjligheterna och bidra med fler verktyg inom ramen för personalförsörjningen för samtliga aktörer. De ytterligare sex områdena som identifieras i betänkandet bedöms av Länsstyrelsen som synnerligen relevanta. Utifrån Länsstyrelsen Gävleborgs perspektiv delas även bedömningen om att befolkningsskydd och transportområdet ska utpekas som högre prioriterade än övriga. Detta inte minst för totalförsvaret.

Avsnitt 19 Tydligare regler för det civila försvarets personalförsörjning

Länsstyrelsen Gävleborg tillstyrker förslaget om att introducera tydligare regler för det civila försvarets personalförsörjning, men lämnar också förslag på förtydligande i enlighet med nedan.

Länsstyrelsen Gävleborg delar betänkandes bedömning om värdet av en tydligare terminologi. Begreppet beredskapsregistrering kan bidra till ökad tydlighet avseende de olika typerna av tjänstgöring, där dagens begreppsapparat kan vara missvisande. Genom detta tydliggörs också att en krigsplacering enligt totalförsvarspliktslagen har rättsföljder, medan en registrering hos Pliktverket av en totalförsvarspliktig som är tänkt att ingå i en viss krigsorganisation är en planeringsåtgärd.

Enligt betänkandet ska beredskapsregistrering endast göras i fråga om totalförsvarspliktig personal i krigsorganisationen som har ingått

avtal om tjänstgöring vid höjd beredskap, emedan ordinarie personal i övrigt inte ska beredskapsregistreras. Vidare enligt betänkandet bör beredskapsregistrering få begäras för totalförsvarspliktiga som faktiskt är placerade i den planerade krigsorganisationen.

Länsstyrelsen Gävleborg bedömer att detta förslag kan minska den administrativa bördan för parterna inom det civila försvaret liksom för Plikt- och prövningsverket, som idag kan vara omfattande.

Indirekt kan förslaget om beredskapsregistrering även tvinga aktörer i det civila försvaret till en tydligare planering för sin krigsorganisation i och med att förslaget har sin tyngdpunkt vid planerad krigsorganisation. På längre sikt blir det positivt för såväl aktörerna inom det civila försvaret och för den totalförsvarspliktige.

Länsstyrelsen delar dock den farhåga avseende identifierandet av intressekonflikter som Försvarsmaktens HR-strateg Karin Brunn Lundgren åskådliggör i det särskilda yttrandet (bet. s.829). I och med att anställd personal i krigsorganisationen inte ska registreras så kan detta försvåra för såväl arbetsgivare som arbetstagare att identifiera intressekonflikter. Även om Brunn Lundgren beskriver denna risk så lämnar betänkandet inget förslag på lösning och föreslår inte heller någon skyldighet att genomföra disponibilitetskontroller hos Plikt- och prövningsverket. Länsstyrelsen uppfattar att ansvarsförhållandena för arbetstagare och arbetsgivare blir otydliga i det läge som då uppstår. Ansvarsförhållandena avseende denna problematik bör således förtydligas även om Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carina Ståhl Herrstedt med totalförvarshandläggare Eric Wedrén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Åsa Broman och enhetschef Jennie Berg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.